

Toezichthouden op duurzaamheid

Voordat we starten eerst twee Mentimeter vragen

Ga naar menti.com | en gebruik de code **1766 5430**

Of scan:

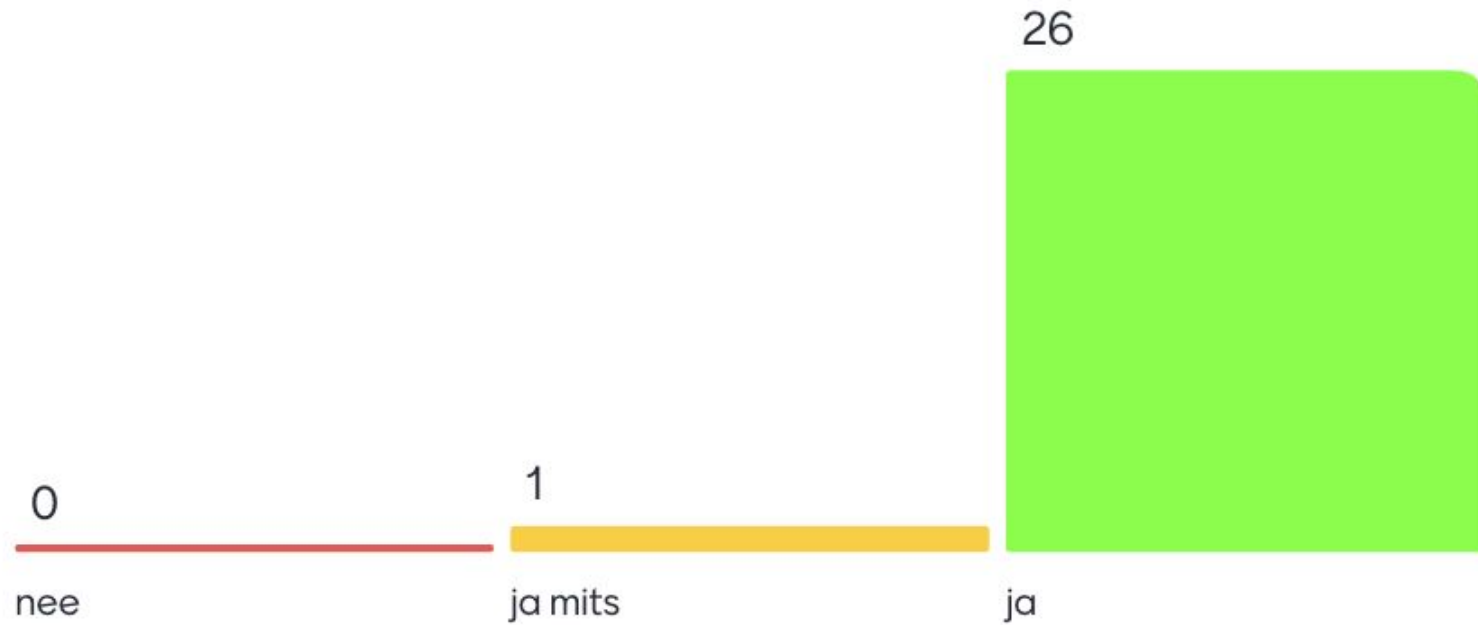
Click to download as image

Stelling:

Ga naar menti.com | en gebruik de code 4281 5063

Duurzaamheid zou een vaste plek op de toezichtsagenda van RvT's in de zorg moeten hebben :

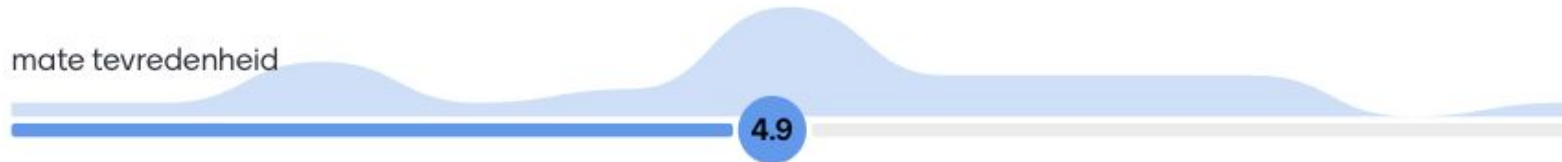
De praktijk bij de deelnemers

Ga naar menti.com | en gebruik de code 4281 5063

Over het huidige aandacht voor en toezicht op duurzaamheid in mijn RvT('s) ben ik

mate tevredenheid

zeer ontevreden

zeer tevreden

Introductie Robert Reekers: verbonden aan...

zelfevaluatie • samenspel • visie op toezicht

en voorheen verbonden aan:

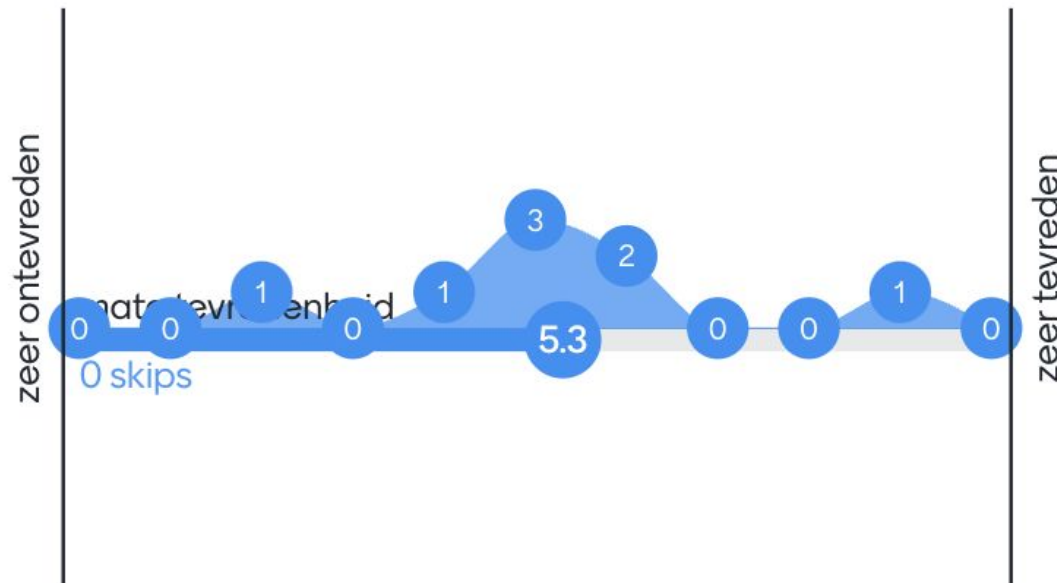
DE HUISMEESTERS
Altijd in de buurt!

RONALD McDONALD
HUIS GRONINGEN

uit de zelfevaluatie praktijk...

Over de wijze waarop de RvT toezicht houdt op duurzaamheid ben ik

De werkgroep duurzaamheid van de NVTZ

De werkgroep duurzaamheid wil het thema stevig en blijvend verankeren in het toezicht op zorg- en welzijnsorganisaties. Duurzaamheid vraagt om een lange adem, maar juist ook om zichtbare stappen en praktische toepassing in de dagelijkse toezichthoudende praktijk. Het doel is dat duurzaamheid een vanzelfsprekend onderdeel wordt van goed toezicht: van zelfevaluaties en werving van nieuwe toezichthouders tot scholingsprogramma's en thematische dialogen.

Daarbij ligt de nadruk de komende jaren op zowel bewustwording als verankering. Enerzijds door toezichthouders te inspireren met concrete voorbeelden, scholing en kennisuitwisseling, anderzijds door gerichte lobby richting bestuurders, evaluatoren en samenwerkingspartners.

Zo groeit duurzaamheid uit tot een structureel onderdeel van professioneel toezicht, waarmee toezichthouders hun rol kunnen versterken bij het bouwen aan toekomstbestendige zorg en welzijn.

Interviews en blogs

- De werkgroep van de NVTZ houdt interviews en maakt blogs over duurzaamheid.

Interview met Bert Hogeboom, voorzitter raad van bestuur Cosis

In dit gesprek deelt Hogeboom zijn inzichten over de rol van bestuurder in de verduurzaming van de zorg. Hij sprak met Robert Reekers, lid van de werkgroep duurzaamheid NVTZ.

Bij Cosis staat duurzaamheid in direct verband met onze plek in de samenleving. Omdat onze locaties midden in de maatschappij staan, voelen we een sterke verantwoordelijkheid om waarde toe te voegen. Duurzaamheid sluit daar logisch op aan. Het is onderdeel van onze bredere visie op inclusie, betrokkenheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor de impact die we hebben op onze omgeving. Door hierover in gesprek te blijven, groeit ook het bewustzijn en de betekenis van duurzaamheid binnen de organisatie.

Robert Reekers

[Lees meer +](#)

Blog Pura Vida voor de planeet

In 2008 bezocht ik voor het eerst de jungle van Costa Rica, een land dat zich niet alleen bewust is van zijn overweldigende natuur, maar ook van de verantwoordelijkheid om deze te beschermen. In het land beseft men hoe belangrijk natuur en klimaat is. En dat is mede te danken aan oud minister van Milieu en Energie, Álvaro Umaña- Quesada. Álvaro Umaña's aanpak laat zien dat duurzaamheid en goed bestuur elkaar kunnen versterken.

Marike Koopman

[Lees meer +](#)

Vanuit de Wetenschappelijke adviesraad

Signalement Toezicht en duurzaamheid

- Duurzaamheid en ESG raamwerk
- Urgente maatschappelijke opgave
- Nadenken over duurzaam personeelsbeleid

Inspiratie: MVO bij Cosis

www.cosis.nu

cosis

hulp bij een verstandelijke
of psychische beperking

cosis, groene aanbieder van zorg

- Cosis, een groene zorgaanbieder heeft duurzaamheid geïntegreerd in haar strategie.
- Zij werkt aan;
 - Gezondheid en welzijn voor cliënten
 - Goed werkgeverschap gericht op duurzame inzetbaarheid
 - Bijdragen aan een gezonde aarde
- Cosis betreft de buitenwereld bij haar activiteiten en draagt door haar activiteiten bij aan een duurzame samenleving
- Daarbij is de organisatie kostenefficiënt en toekomstbestendig ingericht.

Green deal voor de zorg 3.0

1. Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers

2. Vergroten bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom

3. CO₂-uitstoot terugbrengen met **55%** in 2030 en klimaatneutraal in 2050

4. Primair grondstofgebruik **50%** verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050

5. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik)

Organisatie duurzaamheid Cosis

RvB en RvT (intrinsiek gedreven, duurzaamheid onderdeel van strategie)

Programmateam (stuurt op resultaten)

Inspiratieteam (Greenteam; vertaling naar de praktijk)

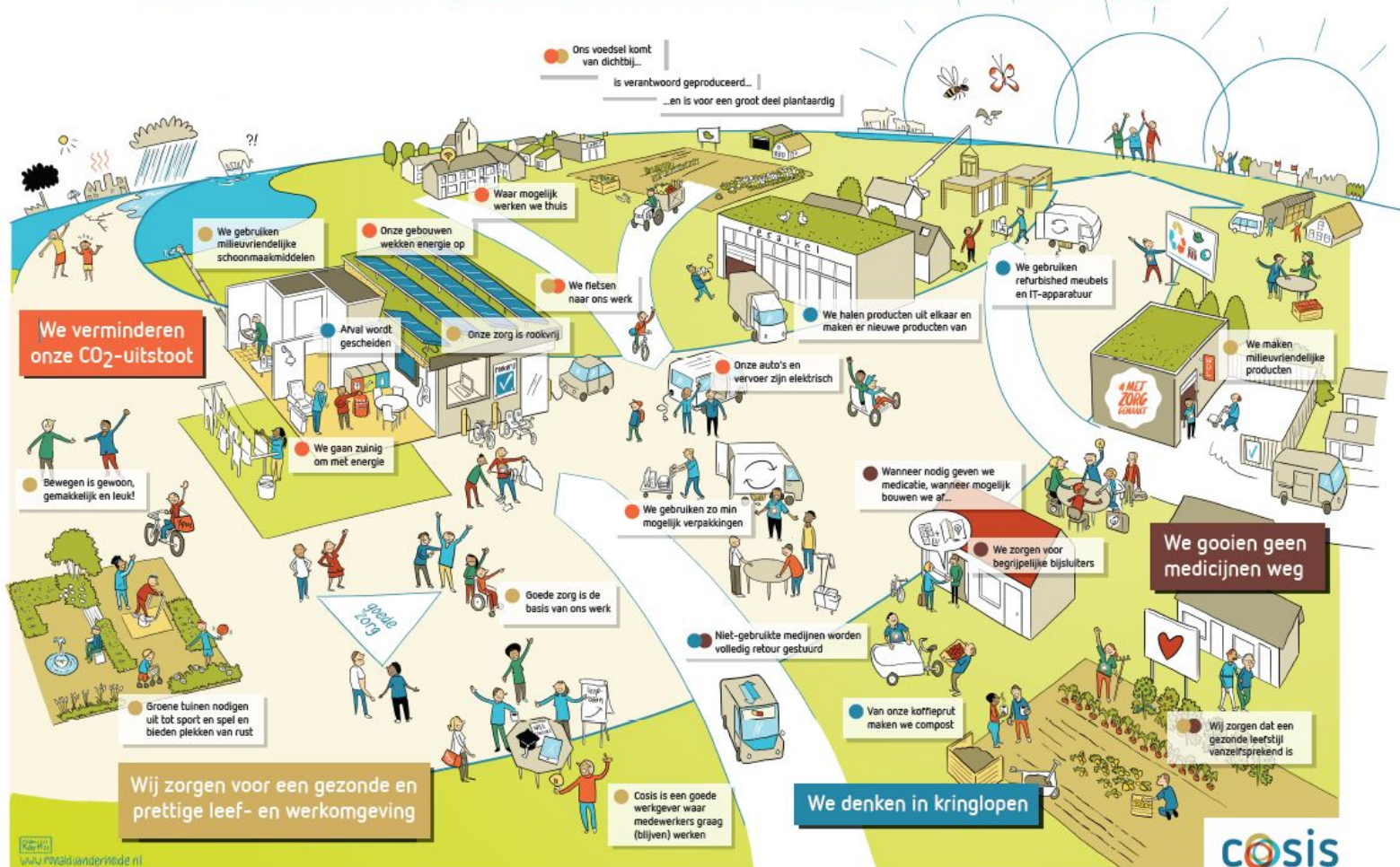
Toename van eigenaarschap bij teams

MVO en duurzaamheid

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bij Cosis samen werken aan een gezonde toekomst voor milieu, mens en maatschappij

Een paar successen

- Project gezonde, lekker en duurzame voeding
- Verbinding met de natuur vergroten
- Verduurzamen eigendomspanden
- Plaatsing van zonnepanelen
- Fietsregeling

Gezonde voeding

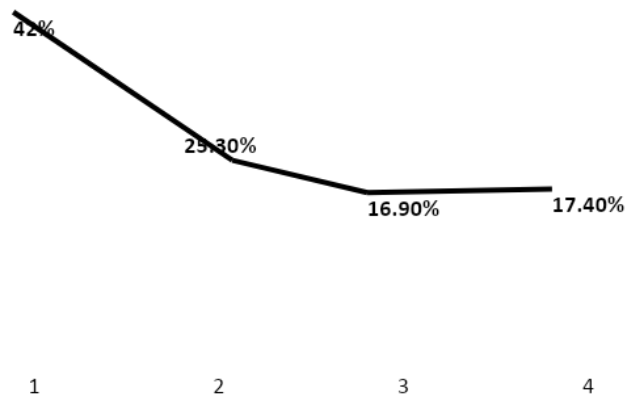
I. Gezondheidsbevordering van cliënten en medewerkers

Doel

Cliënten eten duurzaam, gezond en lekker. Dit betekent: meer variatie, meer meedenken en –doen, hogere kwaliteit, minder verspilling en hogere voedingswaarde.

KPI 2025	Resultaten t/m T2	Score
50 teams hebben de introductie gehad	32 locaties en teams	
30 woonlocaties zijn gestart met de transitie	11 locaties volledig, 2 op pauze, 6 in afwachting op apparatuur	
Maximaal 20% verspilling bij de 3 pilotlocaties.	7 locaties met gemiddeld 17,4%	
30 locaties kopen hun producten in bij Bidfood	18 locaties	

Uitgelicht – Verbinding met de natuur

Doel;

Cosis geeft extra aandacht aan het vergroten van de verbinding met de natuur. Iedere locatie en ieder team wordt gevraagd een bijdrage te leveren. Door het jaar heen worden acties uitgezet om deze ambitie te ondersteunen.

Resultaten

- Met het resultaat uit T2 zijn 21 aanvragen voor het stimuleringsfonds gehonoreerd.
- Totale waarde ruim € 35.000.
- 60 insectenhôtels uitgedeeld aan locaties.
- 80 locaties doen mee aan een actie om eetbare pompoenen en de hoogste zonnebloem te kweken.
- Meerdere georganiseerde 'veldexcursies' als onderdeel van een teamdag.

Panden volledig verduurzamen

III. Minder directe CO2-uitstoot

Projectenbord - alle projecten					Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	Q1 2026	Q2 2026	Q3 2026	Q4 2026
Nr.	Project	Status	Planning									
3	Energierenovatie Logeerhuis Hoogeveen	Op schema	Oorspronkelijk	●	A	R				N		
4	Energierenovatie WDL De Verbinding Winschoten	Op schema	Oorspronkelijk	●		R			N			
6	Energierenovatie WDL Valkenhof Assen	Nader te bepalen	Oorspronkelijk	●		R						
18	Energierenovatie Zuider Es	Op schema	Oorspronkelijk	●	A	R			N			
31	Verbouw Kantoor Groningen, Hybride werken	Op schema	Oorspronkelijk	●	A					R		
	Verbouw Kantoor Groningen, Hybride werken		Actueel		A	A	A	A	A	R	R	R
33	Energierenovatie Leeuweriklaan Hoogeveen	Afgerond	Oorspronkelijk	●		R		N				
44	Energierenovatie wonen Bolster Binnen Smilde	Op schema	Oorspronkelijk	●		R				N		
50	Verbouw Kantoor Assen, hybride werken	Op schema	Oorspronkelijk	●		R		N				
	Verbouw Kantoor Assen, hybride werken		Actueel		A	R	R	R	R	R	N	N

V = Verzoek
I = Initiatief
D = Definitie
A = Aanbesteding incl. bestemmingsplanprocedure
O = Ontwerp
R = Realisatie
N = Nazorg

Energierenovatie 2025:

- Isoleren platte daken is afgerond.
- Zonnepanelen zijn geplaatst.
- Isoleren hellende-daken is gestart.
- Gevelisolatie is gestart.
- Vervangen beglazing en panelen start in oktober.

Locaties voorzien van zonnepanelen

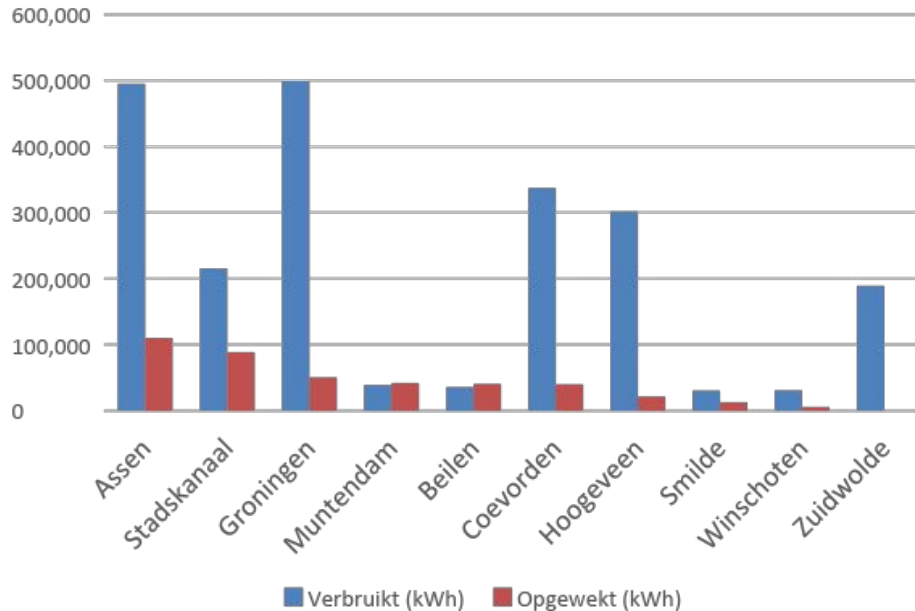
III. Minder directe CO2-uitstoot

KPI

In 2025 worden acht locaties voorzien van zonnepanelen.

Elektriciteit verbruikt vs. opgewekt

Succespunten

- Het Zon-project van 8 locaties in 2025 is gerealiseerd.
- De geplaatste panelen hebben een verwachte opbrengst van 590 MWh per jaar.
- De nieuwe generatie PV-panelen staan meteen in monitoring.
- Vanuit de Energierenovatie-projecten wordt het plaatsen van zonnepanelen nog voortgezet.
- De Zonnepanelen hebben 351,64 MWh stroom opgewekt.

3% verlaging CO2-uitstoot en energiereductie (2/3)

III. Minder directe CO2-uitstoot

"Samen naar een duurzaam, motiverend mobiliteitsbeleid dat uitblinkt in eenvoud."

Cosis wil duurzame mobiliteit op organisatieniveau aanpakken en komen tot een duurzaam mobiliteitsbeleid voor de hele organisatie. Dat is belangrijk om een aantrekkelijke werkgever te zijn en omdat Cosis bij wil dragen aan de klimaatdoelen. Een aantal maatregelen die in T2 zijn genomen:

- Verhoging van de fietsregeling naar € 1.750 en aanvullend de mogelijkheid van een renteloze lening van € 750.
- Vereenvoudiging van declaraties van gereden kilometers.
- Verduurzaming van het wagenpark door aanschaf elektrische voertuigen.
- Uitbreiden van het aantal deelfietsen op locaties.
- Verbeteren van voorzieningen voor fietsers op locaties zoals goede fietsenstalling en oplaadpunten.

Succespunten

- Sinds mei is de fietsregeling verhoogd van € 1.400 naar € 1.750.
- Sinds januari 2022 doen er 921 medewerkers mee aan de fietsregeling.
- In de periode mei t/m augustus 2025 zijn er 112 medewerkers mee gaan doen aan de fietsregeling.
- Vanaf 1 januari geldt een volledige OV-vergoeding voor w-w verkeer.

Verantwoording en focus

- Middels kwartaalrapportages en jaarverslagen
- Met hulp van CSRD proces doorlopen om focus aan te brengen
 - Gezondheid en welzijn voor cliënten
 - Goed werkgeverschap gericht op duurzame inzetbaarheid
 - Bijdragen aan een gezonde aarde

Het begin van MVO in de RvT van (1)

- In de periode 2019-2023 kwam het onderwerp MVO/duurzaamheid regelmatig langs maar niet gestructureerd
- Vanuit de auditcommissie is er ‘geduwd’ op inzichtelijk maken wat gedaan wordt en van de voortgang (niet langer ‘we doen al veel zoals....’)
- Met de auditcommissie is een ruime termijn afgesproken voor een 1e rapportageversie
- Het bleek taaier dan verwacht en de streefdatum is opgeschoven
- De ‘nog onvoldoende’ versie is besproken en verrijkt met tips & wensen
- Intern kreeg het onderwerp steeds meer aandacht & er ontstond ‘energie’ bij betrokkenen

MVO in de RvT van Cosis (2)

- Vanuit de RvT is het thema geagendeerd voor een themasessie voorbereid door de organisatie
- Ter voorbereiding is inspiratiemateriaal gedeeld waaronder sheets van het congres 'Koplopers in duurzaamheid in de zorg' van november 2022 (o.a. Fizi, NVTZ & NVZD en Rabobank).
- De 'trekkende manager' is bij de themasessie geweest en heeft gepresenteerd
- MVO Nederland is gevraagd om een bijdrage te leveren
- Vanuit de RvT kwam een toelichting op het green ambassador program van de Hanzehogeschool met 2150 green ambassadors
- De themabijeenkomst was heel inspirerend met scopeverbreding op het onderwerp & kennisdeling vanuit de RvT
- MVO komt sindsdien gestructureerd terug in de RvT als strategisch belangrijk.
- Het duurzaamheidsverslag en de kwartaalrapportages duurzaamheid komen op de RvT agenda

Tertiaalrapportage Cosis mei - augustus 2025 (MVO)

www.cosis.nu

cosis

hulp bij een verstandelijke
of psychische beperking

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Doel
- Scope

2. Data

- I. Gezondheidsbevordering van cliënten, patiënten en medewerkers
- II. Vergroten bewustwording en kennis
- III. Minder directe CO2-uitstoot
- IV. Minder primair grondstoffengebruik en circulaire zorg
- V. Verminderen milieubelasting medicatie(gebruik)
- VI. Uitgelicht
- VII. Terugblik doelen periode T1
- VIII. Openstaande punten

In gesprek met 2-3 anderen over:

1. Het volgende voorbeeld komt bij ons op als het gaat om een stimulerende en/of versterkende rol van de RvT op het gebied van duurzaamheid...
2. De volgende 2-3 (leidende) vragen zou een RvT dienen te stellen als het gaat om duurzaamheid

Uitkomsten van de groepen:

Het volgende voorbeeld komt bij ons op als het gaat om een stimulerende en/of versterkende rol van de RvT op het gebied van duurzaamheid...

Ons voorbeeld van een stimulerende en/of versterkende rol van de RvT op het gebied van duurzaamheid is:

Taal geven aan duurzaamheid

RvT plant uit eigen beweging gesprekken met programmamanager duurzaamheid en sluit aan bij Greenteams

De RvC vraagt actief om duurzaamheid minimaal 2x per jaar op de agenda te zetten. Met als inhoudelijke vraag in de vergadering: stel we geven je 1% van de omzet als budget, wat zou je doen?

Vragen naar wat is je duurzaamheidsbeleid, voldoet dat aan de green deal?

Themabijeenkomst, de vraag naar initiatieven en relatie naar green deal. Aansluiten bij andere thema's

Integraal duurzaamheid in beleid

Vragen naar duurzaamheidsbeleid

Op de agenda zetten afhankelijk van waar de organisatie is

Welke bijdrage kan onze organisatie (nog meer) leveren op dit belangrijk maatschappelijke thema

Uitkomsten van de groepen:

De volgende 2-3 (leidende) vragen zou een RvT dienen te stellen als het gaat om duurzaamheid

Een goede leidende vraag vanuit de RvT over duurzaamheid zouden kunnen zijn:

Hoe gaat het bestuur de doelen van de green deal behalen? En wat als het 2x zo snel moet?

Wat heb je nodig om aan de slag te kunnen met duurzaamheid? En wat verwacht je van ons als RvT/RvB/organisatie?

Op welke wijze wil je duurzaamheid integreren in de reguliere besturing van de organisatie?

Wie of welke instelling is jouw voorbeeld in de sector als het gaat om duurzaamheid en leiderschap op dit thema en waarom?

Welke stappen zijn we aan het maken in het licht van de green deal.

Waar hebben jouw medewerkers je voor nodig om duurzaam te kunnen zijn?

Waarom wil jij je inzetten voor het thema duurzaamheid

Wat zou je over 5 jaren bereikt willen hebben qua duurzaamheid ?

Hoever staat het met implementatieplan van de GDDZ 3,0 en hoe ervaren de medewerkers dit?

Waar staat de organisatie over 15 jaar?

Welk onderdeel van de green deal krijgt komend jaar (of jaren) de meeste aandacht?

Is er binnen de organisatie wel eens het thema duurzaamheid ter sprake gekomen?

Wel pad hoort bij onze organisatie

Ben je naast greendeal ook compliant aan alle esg regelgeving

Wanneer behalen we de Milieuthermometer

Hoe realiseer je in de operatie de ' duurzame' verandering. En wat zien jullie daar nu van.

Hoe is de bewustwording t.a.v. duurzaamheid verankerd bij de medewerkers?

Waarom is de greendeal goed voor onze organisatie

Hoe voldoen wij als organisatie aan de door het nvz namens alle ziekenhuizen getekende green deal zorg?

Vragen?

zelfevaluatie • **samenspel** • visie op toezicht

Robert Reekers

www.connectoRR.nl

Emmaplein 5

9711 AP Groningen

mob. +31 6 53 730899

reekers@connectorr.nl